

15

Colectia **POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE**

MIRCEA ȘERBAN
Ghidul
din **LUNA**

EDITATA
DE REVISTA

**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

MIRCEA ȘERBAN

GHIDUL DIN LUNĂ

★

Colecția „Povestiri Științifico-Fantastice”

15

Cele povestite mai jos s-au intimplat intocmai la inceputul veacului al XXVI-lea, cam prin anul 2520, cind pămîntenii incetaseră să se mai preocupe de satelitul lor. Luna, pentru a cărei cucerire se făcuse la timpul său atîta vîlvă și se depuseseră atîtea eforturi, ajunsese să fie dată uitării. Intorși la romantism, doar poeții o mai cîntau asemuindu-i răceala cu indiferența distantă a prea frumoasei fete iubite. Cît despre oamenii de știință, ei, ca și în trecut, nu-și pierdeau vremea admirînd-o. Pentru ei, faptul de a o fi cucerit n-a însemnat decît primul pas : cucerirea spațiului interplanetar. O dată ajunși aici, ei și-au îndreptat privirile spre alți „luceferi“. Marte, cu redusa lui cantitate de atmosferă și apă, i-a ademenit totuși mai mult. Acesta era, privit în linii mari, stadiul marilor descoperiri cosmografice. Să lăsăm însă marile evenimente. Să intrăm direct în miezul faptelor ce ne interesează.

Așadar, ne aflăm în Londra anului 2520, în mijlocul străvechiului Trafalgar Square, în cartierul marilor redacții. O clădire uriașă, cu peste 60 de etaje, străjuiește împrejurimile ca un bloc masiv de piatră. Fără nici un artificiu de ornament, clădirea este un reușit model al artei cubiste. Și în pătratul enorm al fațadei, un alt pătrat mai mic ca dimensiune, avînd totuși latura de 50 m, se înscrie cu mii de becuri. Este ecranul prin care redacția informează publicul curios despre ultimele știri și telegrame mai importante. Acum becurile sînt stinse. Nu e nimic important de semnalat. În curînd se va face reclama unor produse de larg consum. Aceasta însă la ora 20. Deocamdată ecranul e liber. Mulțimea în plimbare, umple străzile. Ca întotdeauna, răcoarea serii de vară îmbie la plimbări. Omul preistoric sau chiar pitecanthropul-strămoș se bucura, cred, la fel de mult de boarea răcoroasă a serilor de vară ca și strănepoșii lor din anul 2520. Din acest punct de vedere, omenirea nu a făcut nici un progres. Era atomică nu a schimbat cu nimic predilecția perechilor de îndrăgostiți pentru locurile mai puțin luminate. Și, în ciuda aerului condiționat din case, bătrînica de colo a așteptat nerăbdătoare sosirea serii ca să poată ieși cu cățelușa ei preferată pe stradă. Mai sînt destule asemănări cu obiceiurile de acum 5—600 de ani. Poate că pe drept cuvînt, deși i-au luat-o în nume de rău, profesorul de fizică — un bătrînel simpatic — a găsit nimerit să spună în fața studenților că, deși s-au făcut progrese uimitoare în domeniul științei și al tehnicii, roata a rămas tot rotundă. Și a avut dreptate. Omenirea, viața în general, toate sînt în veșnică schimbare. Evoluția, ca și materia, nu cunoaște

limită. Unele adevăruri elementare, principiile de bază, însă, rămân să dăinuie peste veacuri. Dar să lăsăm filozofia. Ce se vede pe ecran? Se publică o telegramă. Din jocul becurilor aprinse se poate citi :

EDIȚIE SPECIALĂ

„Din cauza unei defecțiuni survenite în timpul zborului, astronava „MONDIAL-PAX-118“ a trebuit să facă o escală de 10 ore pe Lună. Profitând de răgazul acestei întreruperi, inginerul Vrob Lin împreună cu soția sa, și profesorul Samov Vigor au făcut o incursiune prin împrejurimi.

Poposind în valea masivului Copernic, la distanță egală de cca. 5 km de vîrfurile lui Lenin și piscul lui Lincoln, cei trei pasageri ai astronavei au descoperit o piatră funerară de pe care se putea desluși următorul epitaf :

„AICI ÎȘI DOARME AL DOILEA SOMN...”

Restul textului rămînea indescifrabil din cauza tocirii pietrei.

Descoperirea mormintului ca și titlul ce pare a fi ascuns în cuvintele epitafului au dat loc la numeroase discuții și presupuneri. Vechimea monumentului se apreciază la 500 de ani.

Promitem cilitorilor noștri că îi vom ține în curent cu această interesantă descoperire. În plus, redacția noastră consideră că-și face o firească datorie, instituiind o anchetă răsplătită printr-un mare premiu ce se va acorda aceluia în stare să dezlege misterul mormintului din Lună”.

Mulțimea curioasă începu să comenteze știrea. Existența unui mormînt în Lună cu un epitaf lipsit de sens la prima citire ațîțase și mai mult curiozitatea atît de dezvoltată la omul modern. Adăugați la aceasta și marele premiu oferit de redacția ziarului și veți înțelege că nu era lucru ușor să lași să treacă neobservată noutatea zilei. După cum vedeți, presa își îndeplinea, cu aceeași modestie caracteristică, datoriile sale ca și în mileniul trecut.

Adevărata difuzare a știrii în întreaga lume se făcu însă peste câteva clipe, anunțîndu-se același text prin radio-televiziune, iar zia-
rele de dimineață i-au rezervat câteva coloane din pagina I.

*

În același timp, știrea fu difuzată și la Moscova.

Studentul Eîim Morov locuia pe Bd. „A 600-a aniversare“ în clădirea înaltă de la nr. 48. De la fereastra locuinței sale privea gînditor la splendida panoramă a cartierului din nordul Moscovei. Imobile cu terase pentru stații de elicoptere se înșirau pînă în centrul orașului, permițînd sensul unic al decolărilor și aterizărilor „pe dreapta“. Reglementarea circulației o îndeplinea uriașa săgeată roșie indicatoare a direcției de zbor, care se aprindea în mod automat la cea mai mică întunecare, funcționînd pe baza unei celule fotoelectrice.

Morov privea nepăsător acest circuit continuu de vehicule aeriene, cînd radioul anunță știrea descoperirii din Lună. Subiectul îl interesa. Cu atît mai mult, cu cît își propuse să-și susțină lucrarea de diplomă cu subiectul istoric „Cucerirea spațiului interplanetar“.

Avea o bogată documentație asupra acestei teme și se credea în stare să încerce chiar să dezvăluie misterul întregii probleme. Premiul redacției nu-l lăsa nepăsător, dar mai mult îl interesa reușita pentru a-și ridica, în felul acesta, valoarea lucrării de diplomă.

În primul moment se gândi să ceară redacției lămuriri suplimentare. Găsi însă că era de prisos. Nimeni nu-i putea spune mai mult. Toate elementele problemei i-au fost date. Doar cu acestea trebuia s-o rezolve. În sinea sa se socotea chiar obligat să participe într-un fel la rezolvarea problemei.

*

Morov citea pentru a nu știu cîta oară textul din ziar. Il învățase pe dinafară. Un singur lucru i se părea valoros: epitaful „*Aici își doarme al doilea somn...*”

S-ar putea să fie o figură de stil. Cu siguranță că așa este. Dar prea departe de adevăr nu putea fi. Nimeni nu scrie neadevăruri pe un simplu mormînt izolat. Da, pe mormintele pompoase ale celor mari se scriau de obicei ipocrizii. Deci acel om și-o fi avut viața împărțită în două. Ce sens să dea cuvîntului „somm”? Din moment ce acum e mort, iar după cum scrie în epitaf „la al doilea somn”, logic ar fi ca omului să i se fi întîmplat ceva în timpul vieții. Ceva ca o moarte... ca o moarte... ca un somn lung.

Un somn lung... Citise undeva povestea unui om care dormise zeci de ani în urma unui accident. Da, citise într-adevăr, dar unde? Unde?

La biblioteca „Lenin”, pe cît i se părea, într-un manuscris rămas de la un scriitor. Il răsfoise cu prilejul documentării asupra subiectului de teză. Da. Își amintea perfect. La bibliotecă, acolo trebuia să-l caute...

*

A doua zi, Morov intră în marea sală de lectură a bibliotecii „Lenin” să caute manuscrisul. Il găsi imediat.

Cititorul e poate curios să cunoască procedeul modern care permite găsirea unei opere literare în lungul șir de titluri dintr-o vastă bibliotecă. E foarte simplu.

În locul funcționarei de la fișier există un mic „creier electronic”, pe butoanele căruia trebuie să înregistrezi numele autorului și titlul lucrării. Cifrul de recunoaștere sub care figurează lucrarea îl primești drept răspuns, în mod automat, într-o clipă.

Se întîmplă însă că nu cunoști titlul în întregime sau chiar numele autorului. Așa cum, de altfel, se întîmplase cu Morov. În asemenea caz, nu ai de făcut altceva decît să enunți datele problemei. Morov înregistrează apăsînd pe butoanele mașinii următoarele noțiuni:

MANUSCRIS ++ NEPUBLICAT ++ LIMBA RUSĂ ++
++ ASTRONAUTICA ++

Pentru titlu lăasă spațiu liber nemarcat, întrucit nu-l cunoștea. Într-o clipă, în urma declanșării și funcționării electronice, mașina îi prezenta din cele 200.000 de titluri care figurau la secțiunea astronaucică, doar șase răspunsuri. În fiecare dintre ele era vorba despre o lucrare rămasă în manuscris, nepublicată, tratând despre astronautică, în limba rusă. Morov le străbăfu în viteză și se opri asupra unuia, purtind indicativul M-106.514, pe care-l recunoscu drept lucrarea pe care o mai citise.

Cu indicativul imprimat de mașina electronică, Morov intră în sala de lectură, în cabina spațioasă pe care și-o alese. Aici, pe pupitrul la care se așează, formă la un mic aparat numărul și litera aflată, întocmai cum ai forma un număr de telefon și imediat ecranul televizor din fața sa se iluminează înfățișând prima pagină filmată a operii cerute. Din această clipă, cititorul poate „răsfoi“ filmul înainte, poate reveni asupra paginilor din urmă sau poate să-l oprească în loc, după cum dorește, să citească lucrarea. La sfârșitul lecturii este suficient să răsucești butonul, închizând contactul, pentru ca emisiunea televizionării cărții să înceteze.

O asemenea bibliotecă poate cuprinde milioane de lucrări literare și științifice, poate primi mii de cititori, deservindu-i pe toți deodată, în mod automat. Cititorii pot cere să li se servească tot pe calea televiziunii, lucrări la domiciliu sau chiar la locul lor de muncă, atunci când este nevoie de o documentare mai profundă asupra unei teme reclamate de producție. Un singur om supraveghează buna funcționare a întregii instalații. Programul său de lucru este de patru ore zilnic... Iată deci că Morov găsisse aici ceea ce-i trebuia pentru dezlegarea tainei din Lună.

*

Cu manuscrisul romanului neterminat al scriitorului rus Frolov, Efim își completează datele problemei. Se părea că găsisse chiar rezolvarea. Manuscrisul, aparținând veacului al XXI-lea, pomenea în prefață că subiectul este luat din realitate și că autorul trăise o parte a povestirii ca martor ocular. Tot în prefață se mai arăta că, impresionat de întâmplare, căutase să urmărească firul de-a lungul anilor și că făcuse cunoștință cu cel mai apropiat prieten al eroului. Prietenul îi promisese că-i va pune la dispoziție și un jurnal cu însemnări zilnice, ceea ce avea să-l ajute la terminarea romanului.

Moartea scriitorului, unica scuză obiectivă în ochii lui Morov, lăasă însă lucrurile neterminate. Din păcate, acțiunea romanului se oprește la jumătatea drumului. Și fără confirmarea a ce ar trebui să existe în cealaltă jumătate, concluzia nu putea fi trasă.

Pînă atunci, Morov se apucă să citească plin de atenție manuscrisul lui Frolov.

În fața sa se proiecta un manuscris îngrijit, destul de citeț, pe care biblioteca „Lenin“ îl primise în păstrare de la casa-muzeu în care locuise scriitorul rus Frolov. Acesta era textul pe care, din pornirile sale de a răscoli trecutul, Efim Morov se ambiționase în urmă cu un an să-l citească pînă la capăt. I se păru foarte interesant. Oglinda o întreagă epocă istorică așezată la temelia societății în care trăiau astăzi contemporanii săi, oamenii veacului al XXVI-lea. Își aminti că-i admirase mult pe acei strămoși din preajma anului 2000 pentru atitudinile lor pline de încredere în viitor. Acum, viitorul de-

venise prezent, prin scurgerea neînduplecată a timpului. Iar faptele arătau limpede că acei oameni pe care autorul îi descrie în timpul unei traversări a Atlanticului avuseseră deplină dreptate în speranțele ce și le făuriseră. Dar să vedem despre ce e vorba în manuscris.

Mai întâi, așa cum se obișnuiește de cînd lumea, la începutul unei lucrări se află prefața sau cîteva cuvinte adresate de către autor cititorilor „în loc de prefață“.

Manuscrisul datînd de prin anul 2010 — vechi, vaszică, de peste cinci veacuri, începea și el cu o precizare făcută de autor.

În loc de prefață

Acțiunea de față e luată din realitatea vieții. Ea își are începutul în America, în vara afiț de optimistă a anului 1955.

Cadrul începutului îl constituie bătrîna clădire a Politehnicii din New York. De acolo am început să urmăresc frămîntările lui Bob Cooper, pe care întîmplarea mi l-a scos de două ori în cale.

De două ori și fără să ne adresăm vreun cuvînt, întîlnirile noastre s-au desfășurat într-un cadru destul de straniu: prima dată, în 1955; a doua oară, la interval de aproape jumătate veac, prin intermediul unor prieteni comuni: profesorul Kuznețov și inginerul Jim Morel, care mai tirziu îmi promisese să-mi trimită „Jurnalul unui ghid“ pentru completarea documentației mele.

Impresia profundă ce a produs asupra-mi viața acestui om m-a determinat s-o prezînt și cititorilor.

În paginile ce urmează încerc să fac acest lucru.

I. Frolov — Moscova — aprilie — 2010

*

Vara anului 1955... Așezat pe soclul unuia dintre felinarele care străjuiesc treptele intrării, un tînăr îmbrăcat în pantaloni de stofă subțire și un gulover ușor ce-i scotea în evidență statura athletică, își sprijinea îngîndurat bărbia în palmă.

— Nu. N-am cui să cer. N-am cui să mă adresez! — Încruntătura sprîncenelor vădea prea bine că tînărul din fața intrării se străduia să alunge un gînd. Il frămînta ceva. Astăzi se cerea rezolvată, după ce stătuse ascunsă mai bine de un an, întrebarea care-l rodea ca o carie: „De unde bani? De unde?“

— Hello, Bob!

— Hello!

Prin fața tînărului treceau urcînd voioși, colegii săi de studii. Pe chipurile lor bronzate de soare radia fericirea. Flutura tinerețea în părul lor blond-arămiu. Zîmbeau ochii, gura, întreaga lor făptură. Era plăcut să urci pentru ultima oară aceeași scară pe care timp de cinci ani ai fociț-o zilnic. Bătrîna clădire a Universității Columbia din

New York își răsfața impunătoarea fațadă în lumina sîngerie a amurgului. Zidurile căpătaseră înfățișare de decor de teatru, iar ferestrele păreau de foc reflectînd ultimele raze ale apusului.

Bine îmbrăcați, fumînd poate mai mult decît le era obiceiul, tinerii studenți gustau savoarea ultimei zile de curs. Planuri serioase de viitor nu se prea auzeau. În schimb, se plănuiau itinerarii de excursii, de voiajuri. Se proiectau vacanțe în regiunea Marilor Lacuri, pe coasta Pacificului sau a Atlanticului, în Europa. Se închegau grupuri gălăgioase de parteneri ai excursiilor.

— Viu și eu cu voi în Haway. Am timp la întoarcere să mai prind sezonul de pe coastă.

— Adu-o și pe Mary cu tine!

— Dacă vii și tu cu Lorry.

— Bineînțeles că viu. Dar la Paris n-o iau.

Grupul izbucni în hohote de rîs. Bob prindea toate aceste frînturi de discuții. Aprecia în gînd cheltuielile unor asemenea călătorii. Mii de dolari, mii... Și lui îi trebuiau doar 800. Atît i se cerea pentru susținerea proiectului de diplomă. De unde să-i ia? De unde? Gîndul îl rodea. Discuțiile colegilor îl enervau. Nu mai putu răbda. Se depărta de grupul fără griji al colegilor.

— Imbuihații, imbecilii!..

Gîndul lipsei de bani se împletea în el cu furia neputinței, cu ura nedreptății sociale. Era prea mîndru ca să apeleze la serviciile lor. Mai mult ca sigur că l-ar fi împrumutat oricare dintre ei. Pentru ei ar fi un fleac. Dar la fel de sigur era că banii i-ar fi fost dați cu acel gest de nesuferit pe care bogatul și-l arborează ori de cîte ori este vorba să-și arate superioritatea în bani — de altfel, singura superioritate față de cel sărac, de alta nici nu poate fi vorba. Îi auzea parcă spunîndu-i: „Ia-i, Bob! Ține-i! Și nu uita că eu te-am făcut inginer!”

Asta nu putea suporta Bob nici în ruptul capului. Se zbătuse ani în șir. Se întrefînuse singur. Răzbise prin greutatea unui învățămînt atît de inaccesibil unui tînăr sărac. Răzbise pînă aici și să se împotmolească aproape de țintă? Nu. Nu e cu puțință. Va găsi el ieșire și din acest impas. Va căuta bani și-i va găsi în mod onorabil.

Cine era de vină că părinților săi nu le putea cere să-l ajute! Tatăl era mecanic la o uzină de automobile; salaful său trebuia să-i ajungă lui, soției și celorlalți doi frați ai lui Bob. Bob nu le era o povară. Se întreținuse singur tot timpul studiilor lucrînd în atelierul de reparații-auto al unui prieten. Acum, nici prietenului nu-i mai mergeau treburile. Pe Bob îl durea destul faptul că nu-și poate ajuta părinții. El le cunoștea greutatea. Lor nici nu le pomenise de frămîntarea sa. La ce bun să-i mai amărăscă? Gîndul era doar al lui. Grijiile de asemenea.

În această stare sufletească întimpina el sfîrșitul ultimului an de facultate, „bucuria” ultimei zile de curs.

Se depărta de colegi și se grăbi să-l mai prindă pe Jim, unicul său prieten de facultate, la fel de sărac, dar mai tînăr cu un an de facultate. Pentru Jim, nevoile aveau scadența încă unui an. Dar ori-cum, sfatul unui prieten îl putea ajuta. Alergă să-l găsească.

Pe Jim îl găsi acasă desenînd piese pentru jucării mecanice. Era

ocupația sa de ore libere. Lucra pentru a-și putea procura cele necesare traiului de student sărac. Primea 25 de cenți pentru fiecare piesă desenată. Aproape nimic, dar ingeniozitatea sa și mai ales răbdarea sa tinerească îl ajutau să-și imagineze jucării din ce în ce mai complicate, în alcătuirea cărora trebuiau să intre piese tot mai multe. „Îi păcălește!“ — îi plăcea lui Jim să spună gândindu-se în ciudă că în acea zi cîștigase un dolar și jumătate. El uită în acele clipe că oricare dintre colegii săi cheltuiește doar în gestul oferirii unor țigări scumpe mai mult decît venitul său pe o zi.

Bob apucă de pe masa de lucru a prietenului, o jucărie. A fost de ajuns s-o atingă, să-i strice echilibrul, și brațul jucăriei înarmat cu un baston alb de cauciuc începu să se miște ritmic în sus și în jos, bazat pe un sistem simplu de pirghii. Jucăria vopsită în negru nu avea încă definitiv aspectul exterior. Bob pricepu aluzia și zîmbi:

— Pe asta cît îți dă?

— Dacă i-o vînd lui Mc. Carthy cred că-mi dă vreo șase luni de închisoare.

Izbucniră în hohote. Cînd se potoliră, Jim îl întrebă:

— Ce vînt te aduce pe aci, la ora asta?

Bob îi repetă, pentru a suta oară, povestea atît de cunoscută a tezei de diplomă.

— Și acum ce ai de gînd să faci?

— Există o singură șansă. Să mă angajez pilot de încercare pentru proba avioanelor cu reacție „Douglas“.

— Serios?

— Foarte serios.

— Bine, dar pentru ca să ajungi aici nu trebuia să urmezi secția de aeronautică a Universității Columbia. N-aveai decît să te urci pe statuia Libertății și să-ți dai drumul cu capul în jos. După ultimele statistici, rezultatele sînt identice.

Cu toată supărarea lui Bob, Jim reuși să-l înveselească, să-l facă să ridă.

— Dar să știi că asta e singura soluție pînă la urmă.

— Fii om serios! N-ai văzut cum cad piloții de încercare? Uite ca ăsta! și-i arată un clown care nu se putu ține pe picioare decît o clipă, pentru ca apoi să facă o mulțime de tumbe caraghioase și să sfîrșească, atunci cînd resortul se destinse complet, lungindu-se pe spate.

Bob apucă jucăria în mina sa. Tăcu. O cîntări în mînă ca Hamlet craniul lui Yorrick.

— Pentru mine, lucrarea de diplomă înseamnă a fi sau a nu fi. Experimentarea unui nou tip de avion înseamnă același lucru. Atunci de ce te miri? Crezi că nu știu, că astăzi, în goana concurenței aviatice, încercările se fac nu tocmai după toate controalele preliminare? Ce să le faci? N-au timp. Se tem să nu le-o ia înainte alte firme. N-au voie să întîrzie. Nici eu nu pot pierde înscrierea.

— Ascultă, Bob. Un lucru e cert. 800 dolari nu găsești la mine. Nici tu n-ai să ți-i poți procura. Așa că, după cîte te cunosc, tu n-ai venit aci ca să ceri un sfat, pe care, de altfel, nici nu ți l-aș putea da. Tu ai luat o hotărîre și, în indoiala ta, ai venit să mi-o împărtășești. Fie și așa! Îți doresc mult noroc. Mult noroc, Bob!

Se îmbrățișară.

— Îți mai spun ceva, Jim. Tu știi că noi țineam foarte mult să descoperim ceva „mare“ în domeniul aviației.

— Țin și acum. Dar dacă o fi să fiu pilot de încercare, să-mi încerc pielea o dată cu aparatul, acela va trebui să fie neapărat un aparat construit de mine. De ce nu-l încercă fabricantul?

— Să-l lăsăm deoparte pe fabricant. El nu se pricepe la construcții aviatice, ci la afaceri. El nu mă interesează de loc. În schimb o cunosc pe fiică-sa. Ea mi-a vorbit despre noul tip de avion supersonic pe care-l experimentează uzina tatălui ei.

— Aha, pricep. Fiica miliardarului... spuse Jim, plin de înțelesuri și, învîrtind resortul, dete drumul clovnului să-și facă tumbetele caraghioase în fața lui Bob.

*

Cu toate grijile sale, Bob se îndrăgostise de Joyce. Așa cum te poți îndrăgosti doar la 23 de ani. Din toată ființa din toate simțirile. Nici lui nu-i venea să creadă. Nici nu îndrăznea să-și verifice sentimentele, să le pună la îndoială, de teamă să nu-și alunge fericirea, cum spulberi amintirea visului cînd privești lumina zilei.

De citeva zile, Bob umbla plutind. Se îndrăgostise de un chip tinăr și frumos. Numai soare și zîmbet. Doi ochi albaștri. Se îndrăgostise de un trup zvelt îmbrăcat în șort și bluză albă, din care picioarele, brațele și gîtul se ofereau soarelui cu toată grația celor 19 ani. S-a îndrăgostit în clipa în care, cu soarele în ochi, ea îl luase drept altul pe el, care ieșise pe terenul de tenis mai mult ca să-și dezmoștească trupul istovit de învățătura pentru examene. Învățase o noapte întreagă. Iar apariția fetei acesteia minunate i se păru visul cu zîna care vine să ocrotească și să mîngîie singurătatea rătăciților în păduri, a cenușarelor nefericite, a studenților săraci... Povești ale copilăriei... Povești care au rămas în urmă o dată cu amintirile, cu soldații de plumb, cu pezele...

Dar zîna rămînea în fața sa. Nu era un vis, ci o realitate. Fata îl apucă prietenește de mînă: „Haidem!“ Totul dură o clipă. Închipuirea trebuia să se șteargă. Visul să se termine.

— O, iartă-mă, credeam că ești Bill Straford. Nu vedeam din cauza soarelui.

Brațul fetei se desprinsese de al său. Visul se terminase. Dar zîna continuă să existe. Buimăcit, rosti stîngaci, un crîmpei de scuză:

— Vă rog, iertați-mă. Mă numesc Bob, nu sînt Bill.

Fata zîmbi stingherită și ea. Frămînta coada rachetei de tenis ținînd-o cu amîndouă mîinile.

— V-am confundat din cauza soarelui. Eram sigură că sînteți Bill. Trebuia să vină să jucăm o partidă. A întîrziat. E vărul meu...

Trezit treptat din amețeală, Bob își reveni. Își făcu puțin curaj:

— Mi-ați face o deosebită plăcere să-mi fiți partenera unei partide.

Fata găsi că, singură, acceptarea invitației i-ar putea servi drept scuză. Și primi.

Trezit de-a binelea din toropeala nesomnului, Bob uită cu desăvîrșire grijile. Era un bun jucător de tenis. Lovea cu putere și își

purta partenerul în toate colțurile terenului. Juca bine. Și chiar dacă n-ar fi fost un bun jucător de tenis, cine ar fi putut rezista ambiției de a se evidenția în fața unei fete frumoase! Așa că-l înțelegem. Jucă sprinten și elastic. Cît despre față... nu-i cereți lui Bob părerea! Era un inger: cu racheta în loc de aripioare... cu cirlionți de aur. Era o căprioară prefăcută pentru un ceas în față, ca să poată fermeca un om. Era cu siguranță rezultatul unei vrăji...

— Nu prea ai ținut seamă că nu sînt bărbat îl mustră la sfîrșit ingerul imbușorat.

— Pe partener îl tratez întotdeauna de la egal la egal. Sînt un om drept! și îi strinse mîna peste plasa care-i despărțea.

— Mi se pare că nu ți-am spus că mă cheamă Joyce.

— Intocmai. Credeam că-ți știu numele. Că te cunosc de mult. Nu mi s-a părut curios că nu mi l-ai spus.

— Mi-a făcut multă plăcere. Îți mulțumesc. Obișnuiesc să vin mereu pe aci. E mai multă liniște.

Se despărțiră. Din clipa aceea, Bob prinsese aripi. O mare căldură îl învăluia, îi umplea inima, îl făcea parcă și mai bun. Iubea. Ce lung i se păruse timpul pînă a doua zi! Cu cîtă nerăbdare așteptase dimineața! Și cu cîtă neliniște! „Va veni ea oare sau nu va mai avea s-o întilnească niciodată?” De ce nu o întrebase cine este? Unde locuiește? Care-i este numele de familie? Ce stupidă i se părea întreaga lui comportare. Dragostea începea să-și arate și cealaltă față, aceea a grijii, a îndoielii, a geloziei, a speranței împlătită cu deznădejdea. Răscolit de gînduri, ajuns pe terenul de joc. Porfărul îl salută somnoros: „Faceți o matinală, domnule?”

Bob pricepu unde bate. Era prea devreme: 7 și jumătate. Se așeză pe o bancă, își scoase un carnet cu însemnări și încercă să repete cîteva formule pentru examen. Pe la 10 sosi Joyce îmbrăcată în albastru. Trecură să joace.

Întîlnirea păru atît de firească de parcă s-ar fi cunoscut din copilărie. Jucară o partidă frumoasă. La plecare, Bob o conduse și fata nu se despărți de el decît în fața casei.

Locuia în cartierul Universității, într-o casă bine alcătuită, dar care nu arăta prin nimic special că în ea ar trăi unul dintre magnații industriei americane de avioane.

— Am ajuns, îți mulțumesc! La revedere, pe mîine!

Bob se îndepărtă și primul gînd ce-l avu fu acela de a intra în prima cabină de telefon public să controleze dacă aceea era casa lui Robert Douglas Jr., vestitul fabricant de avioane, tatăl Joyce-ei. Căută printre abonații din carte. Nu-i veni să creadă că fata unui asemenea om să se fi împrietenit cu el. Apoi îi păru rău că puse la îndoială vorbele Joyce-ei. Dar avea nevoie să se bizuie pe propriii săi ochi ca să creadă că acesta-i adevărul.

Apoi din nou îi păru bine gîndindu-se că a adus discuția despre aviație, arătîndu-i că în curînd va fi inginer aerotehnic. Ea îi vorbi despre noile preocupări ale tatălui ei pentru realizarea unui aparat cu o viteză supersonică de 1.800 km/oră. Îi descrie aparatul cu multă pricepere și-i povestii despre însemnătatea primului zbor de încercare, proiectat pentru săptămîna viitoare, de îndată ce pilotul Joe

Grimm se va înțelege cu tatăl ei asupra primei. Pilotul va primi 10.000 de dolari drept primă.

„10.000 dolari — gândi Bob. 10.000... eu m-aș oferi și pentru 1.000 de dolari. 10.000!...”

Miine o va ruga pe Joyce să-l prezinte tatălui ei. Dar să nu înțeleagă fata greșit. Incepu să zâmbească la prostia ce-i trecu prin minte. Îi va spune că-l interesează mai mult ca performanță sportivă, precum și în cadrul specialității sale.

Ziua fatală

Forfota de pe aeroport trăda neliniștea multora. În primul rând a șefului, a lui Robert Douglas Jr. Pentru Bob, emoția trecuse. Era mai emoționat când intrase pentru prima oară în biroul tatălui Joyce-ei. Își amintea scena.

Așteptase la rând în anticamera secretarei împreună cu o delegație trimisă de muncitorii uneia dintre uzinele aparținând concernului Douglas în vederea unor discuții revendicative cu direcția. Cereau respectarea concediilor de odihnă cu plată și încheierea unor contracte colective de muncă în locul celor individuale, care dezavantajau pe muncitorii. În caz de eșuare a tratativelor, muncitorii amenințau cu greva. Situația era destul de încordată. Și Bob se nimerise cu cererea lui tocmai în asemenea conjunctură. Privi fețele delegaților. Aprinși la față, cu respirația întretăiată, discutând între ei mai mult în șoaptă, se frământau să dea lupta cu omul din biroul în fața căruia își așteptau rindul. Un val de descurajare acoperi nădejțile atât de aprinse ale lui Bob cu privire la realizarea visului său: să obțină banii pentru taxa de diplomă. Simți chiar privirile unuia dintre muncitorii măsurându-l din ochi. Apoi auzi pe altul șoptind:

- Nici o teamă, „sticlete“ nu-i. Ar fi fost mai bine îmbrăcat.
- Poate-i vreun „galben“.
- N-ar fi făcut „coadă“. Ar fi intrat direct.
- Atunci, lasă-l încolo.

Unul dintre muncitorii se apropie totuși de Bob și îi oferi o țigară.

- Tot la „boss“?
- Da
- Fumezi? și îi întinse o țigară.
- Mulțumesc, nu fumez. Și apoi, trebuie să intru...
- Aha, codul manierelor elegante; nu se fumează în fața șefului: porunca a XI-a din biblie!

Grupul izbucni în risete. Un bec verde se aprinse deasupra ușii directorului.

Bob bătuse la ușă, când secretara-i făcu semn să intre. Șeful îl aștepta în picioare și ca prim gest îi oferi să ia loc și să servească o țigară. De abia când fumul albăstrui umpluse îndeajuns de tare interiorul cabinetului directorial, tăcerea fu spartă de acel „Da“ cu care Douglas Jr. începea orice discuție.

— Da. Joyce mi-a vorbit.

Bob roși ușor de familiaritatea cu care i se adresase.

— Da. Trebuie să discutăm serios. Incercarea e plină de risc pentru amândoi. Dumneata îți riști viața. Eu risc un milion de dolari, atît cît m-a costat instalația și montarea prototipului pe care vei face zborul. La riscul dumitale, te gîndești dumneata. La al meu, eu. Deci, m-ar interesa să văd cu propriii mei ochi nu numai reterințele sau premiile sportive pe care le-ai obținut, ci felul în care îți pot încredința valoarea avionului. Pentru mine, cînd ți-am dat avionul, e ca și cum ți-aș fi dat un milion de dolari. S-ar putea să nu-i mai văd înapoi. Ce vrei, nu te cunosc! Așa că o pornim de la împrumuturi mai mici...

Bob nu înțelesc unde vrea să ajungă. Tatăl Joyce-ei apăsă pe un buton și spuse :

— Da. Harold, dă ordin să se scoată pe pistă un M.C.2! Urgent! apoi adresîndu-se lui Bob :

— Să mergem afară și să vedem ce poți scoate dintr-un M.C.2. Cred că ai mai zburat cu asemenea colivie?

— Am zburat la mîningul de anul trecut. Am fost premiat

— Tocmai de aceea.

Bob trebui să facă un tur de demonstrație. Fu strălucitor. Un adevărat as. Primul examen plăcuse tatălui Joyce-ei. În limbajul său, „Bob restituise împrumutul“.

Își aminli și de discuția cu Jim de după aceea.

— Ești ușor de încîntat ca un bebeluș, Bob. Ți-a plăcut primirea și purtarea „boss“-ului? Ești un prost, dacă creierul tău nu poate deosebi ticăloșia în vorbele lui.

— Dar de ce? A fost destul de binevoitor!

— Binevoitor, numești tu asta?

— Dar cum?

— Ascultă, Bob. Cîte parale crezi tu că merită viața ta?

— ...

— Nu vezi că, în ciuda părților egale de care-ți vorbește, atitudinea lui este înșelătorie curată.

— De ce?

— Cum, de ce? Tu îți riști viața. Deci, tot ce ai. Mai ai oare și altceva în afara tinereții tale? El pune la bătaie doar a mia parte din ceea ce are. Și tot egale ți se par riscurile?

— Lasă astea! Calculele n-au ce căuta. Mie-mi trebuie 800 de dolari. Și omul ăsta mi-i dă.

— Da. Asta e singura ta scuză. Și te înțeleg. Dar de cîntea și sinceritatea oamenilor de teapa industriașului tău să nu-mi vorbești. Nu-i pic de omenie în socotelile lor. Și tu pornești la o asociație în care, departe de a fi egal, ești înșelat de o mie de ori chiar de la începutul convenției.

Bob tăcu. Înțelese și el adevărul situației. Jim gîndi că, o dată ce începuse discuția, s-o și continue :

— Și fiică-sa crezi că e mai brează? Surcica nu sare departe de trunchi.

Bob tresări amenințător :

— De ea să nu îndrăznești să vorbești de rău. Cred că se luptă serios într-însa din cauza prieteniei noastre, din cauza deosebirii de stare socială.

Cînd Bob plecă, Jim rosti mai mult ca pentru sine : „Bine-ar fi

să-ți treacă. În «Lumea bună», sentimentele sînt mai slabe decît legile clasei căreia îi aparțin».

Dar Bob nu mai avea cum să audă vorbele prietenului său. Plecase.

Astăzi era însă ziua hotărîtoare. Trebuia respectată convenția. Venea și Joyce să asiste la încercare. Ținea strîns pumnul ei mic. Avea într-însul boabe de mei. Așa era obiceiul: să arunci în botul avionului de probă cu mei — hrana păsărelelor.

Bob, echipat de zbor, strîngea mîinile prietenilor. Reporterii fotografiau aparatul asemenea unei torpile. Părea mai degrabă un fel de pește suplu și argintiu, cu două aripioare mici întinse oblic. Bob salută încă o dată pe toți, își puse casca și masca pentru altitudini stratosferice și verifică toate contactele. Repetase același lucru timp de trei zile rulînd ușor pe pista betonată a aeroportului din spatele uzinei. Bordul, cu toate instrumentele și aparatele, îi devenise familiar.

— E o bijuterie de avion! îi plăcea să povestească Joyce-ei după fiecare rulaj pe pistă.

Bob mai salută o dată din carlingă, apoi se auzi un zgomot ce creștea meruș în intensitate, ca un torent produs de sute de obuze ce se repercuta în ecouri îndepărtate. Apoi nu mai rămase decît zgomotul și punctul din zare ce se ștergea în albastrul înaltului. Apoi se stînse și zgomotul.

Mulțimea de ingineri, mecanici, constructori de avioane, oaspeții se îndreptară spre postul radiotelegrafistului, unde Douglas Jr, ținînd microfonul lîngă gură, continua discuția cu Bob, ale cărui cuvinte loveau în difuzorul de pe masă.

Radiotelegrafistul scos din funcție oferă șefului său scaunul. Directorul nici nu aprecie amabilitatea gestului. Era prea absorbit de însemnătatea experienței. Ținea legătura cu Bob.

— Alo, alo, aici B.O.B.* Am trecut limita New York-ului. Zbor deasupra Oceanului. Viteza de început: 800 km/oră. Altitudinea 4.000. Nimic deosebit.

— Alo, alo. Aici baza. Recepționăm.

— Alo, alo. Aici B.O.B. Zbor de 6 minute. Viteza 1.100 km/oră. Altitudinea 7.000. Nimic deosebit.

— Alo. Aici baza. Bine. Continuă! Continuă!

După alte cîteva minute de tăcere, în care nimeni nu îndrăznea să vorbească, vocea din difuzor se auzi din nou:

— Alo, alo. Aici B.O.B. Zbor de 10 minute. Presiunea normală. Viteza 1.150. Altitudine 8.500.

— Continuă.

— Alo, alo. Aici B.O.B. Durata 12 minute. Viteza 1.400. Altitudine 10.000. Incep vibrațiile.

— Continuă.

— Alo, alo. Aici B.O.B. Viteza 1.600. Altitudine 12.000. Vibrațiile

* În convorbirile radiofonice, ca de multe ori în cele telefonice, se obișnuiește să se rostască separat literele numelui sau în special cifrele. Aceasta pentru a mări claritatea transmiterii și a evita confuziile.

sînt tot mai puternice.

— Nu-i nimic. Continuă !

Bob forță aparatul.

— Alo, alo. Aici e B.O.B. Zbor de peste 15 minute. Viteza 1.800. Altitudine 18.000. Mi-e teamă să nu intru în rezonanță.

— N-ai nici o teamă. E bine calculată construcția. Felicitări pentru record. Continuă !

Bob nu știa cui datorează valul de singe ce-i năvăli în obraz : presiunii sau faptului că Joyce e acolo jos, în urmă și urmărește succesul lui. Forță cu putere toate comenzile aparatului. Comunică :

— Alo, alo. Aici B.O.B. la 16 minute de zbor, viteza 1.900 km oră. Altitudine 20.000 m.

La bază toți strigară „Ura“. Joyce era îmbujorată ca după o partidă de tenis.

Cineva strigă : „Să continue. Să nu se întoarcă. Trebuie doborît recordul rușilor !“

În difuzor se auziră cîteva pîrîituri puternice. Apoi se așternu liniștea. De trei minute, Bob nu mai transmitea nimic.

Enervat, tatăl lui Joyce lovea cu degetele în difuzor. Nimeni nu îndrăznea să spargă tăcerea. În schimb se fuma. Un nor de fum umpluse camera. Aceiași glas care strigase mai înainte că trebuie doborît recordul rușilor găsi acum motiv să destrame din nou liniștea :

— O fi fugit la ruși, cu aparat cu tot !

Cîțiva îi riseră în nas privindu-l batjocoritor. Joyce își frămînta batista privind pe fereastră la albastrul senin al cerului, acolo unde își luase rămas bun și îi urase succes lui Bob.

Tatăl ei bănuia nenorocirea. Își lipi și mai strîns microfonul de gură și cu voce stăpînită rosti :

— Alo, Alo. Aici baza. Aici baza. Alo ! Intoarce-te. Sintem mulțumiți. Intoarce-te !

De partea cealaltă nu mai veni nici un răspuns.

Prima mea întîlnire cu eroul povestirii, în vara anului 1955

Cu regularitatea matematică a unui pendul, vasele transatlantice oscilează între cele două țărmuri ale oceanului legînd coasta Europei de cea a Americii de Nord. Marea transatlantic englez „*Queen Mary*“ își îndeplinea și de astă dată menirea de oraș plutitor despîcînd, în drum de înapoiere, valurile Atlanticului. Vasul nu-și sîrbătorea vreîn jubileu maritim. Nu ajunsese încă la a 1000-a traversare a uriașei gropi umplute cu apă ce desparte cele două continente. Pe bord domnea totuși o însuflețire amintitoare de zile mari, de sîrbătore. Dar mai presus de sîrbătorirea de suprafață, domnea azi, acea mulțumire care, după ce a inundat sufletele oamenilor, se revarsă pe chipuri, destinzîndu-le, luminîndu-le. Pasagerii — ei erau acei ce dădeau astăzi aerul sîrbătorec al vasului. Pretutîndeni, din clipa în care rada portului New York rămăsese în urmă, lăsînd apei grija tovărășiei vasului, în cabine, pe terase, pe culoare, în sala clubului sau la bar, călătorii se căutau, se salutau, intrau în vorbă. Un lucru era limpede : optimismul înviorase de astă dată atmosfera, pe

care pachebotul modern se străduia altă dată s-o creeze cu ajutorul spectacolelor sau al reuniunilor dansante. Acum ele erau de prisos. De ce erau atât de aprinse dialogurile și atât de largi gesturile? Explicația era foarte simplă: s-a întâmplat ca un număr mare de delegați participanți la Adunarea Jubiliară a Organizației Națiunilor Unite reunite în anul 1955, cu prilejul împlinirii a 10 ani de la înființarea ei, să se înapoieze de la San-Francisco spre țările lor, folosind cursa de înapoiere a lui „Queen Mary”. Și ceea ce alcătuiește întotdeauna farmecul forfetelii, al neastâmpărului și al discuțiilor interminabile — grupul de ziaristi, reporteri ai radioului și cinematografiei — era și acum nelipsit.

E drept că diplomații, purtătorii de cuvânt ai delegațiilor, înțelniți pe culoare sau asaltați chiar în cabinele lor, trebuiau să răspundă interviurilor puse de tot soiul de gazetari. Dar adevărata agitație, întregul susur al sălii barului, ca și pretutindeni, îl făceau „reprezentanții opiniei publice”. Ei discutau aprinși la față, cu cite un păhărel în mână, în fața barmanului, care nu mai prididea cu satisfacerea cererilor.

— ...În curînd va avea loc înțilnirea șefilor guvernelor celor patru mari puteri.

— Fără îndoială, în ciuda marilor piedici ce mai există, esențialul este că se va schimba climatul și se va stabili măcar un minim de încredere între est și vest — întări, cu gura plină, ziaristul unui cotidian francez, mestecînd cu poftă un sandviș cu șuncă, unt și ouă, pe care-l uda mereu cu băutura aceea verde din paharul înalt și subțire, din care sorbea după fiecare înghițitură.

— Bineînțeles. Există motive de optimism. De la războiul rece se va trece apoi, pe etape, pe calea negocierilor la „coexistența activă”, iar de aici, la colaborarea internațională.

— Nu trebuie decît restabilită încrederea între state, interveni un gazetar polonez.

— Cîteva evenimente care s-au produs recent ne permit să privim cu optimism evoluția conjuncturii internaționale, adăugă redactorul unui ziar din Moscova.

Brațele se înălțară ciocnind paharele.

— Să bem pentru pace, pentru fericirea popoarelor!

Soarele intrase și el pe fereastra rotundă a barului.

Zgomotul și veselia de la bar atrase și pe alți pasageri, pentru ca de acolo să se răspîndească în tot vasul, întocmai brizei care începea să adie.

În acest timp, în cabina T.F.F. un tînăr radiotelegrafist, terminînd cu transmiterea și recepționarea corespondenței pasagerilor, se amuza urmărînd o convorbire pe calea undelor între un avion și o bază situată undeva în urmă.

Se încerca pe undeva doborîrea unui vechi record aviatic. Se gîndi că i-ar face plăcere și ofițerului de serviciu să asculte convorbirea. Făcu legătura cu puntea de comandă și raportă:

— Domnule ofițer, v-am dat legătura radio. Ascultați o convorbire între o bază și un avion deasupra oceanului. E vorba cred, de o performanță sportivă, de doborîrea unui record. Urmăriți pe rețeaua 2. Eu închid. Vă salut!

Ofițerul urmări legătura. Se auzeau limpede discuțiile :

— Alo, alo. Aici B.O.B. Zbor de peste 15 minute. Viteza 1.800. Altitudine 18.000. Mi-e teamă să nu intru în rezonanță.

— N-ai nici o teamă. E bine calculată construcția. Felicitări pentru record. Continuă !

— Alo, alo. Aici B.O.B. la 16 minute de zbor, viteza 1.900 km/oră. Altitudinea 20.000 m.

Se auziră pîrîiturile puternice. Apoi liniște. În acea clipă suna telefonul. Observatorul de serviciu de pe puntea superioară raportă cu vocea gîtuită :

— Domnule comandant. Deasupra noastră, o explozie aeriană. Să dau alarma ?

Ofițerul, cu firea sa calmă, stăpînită, făcu o strînsă legătură între raportul observatorului și convorbirea ascultată prin radio.

— Nu. Nu da alarma ! Nu răspîndi panica ! Sintem vas civil. Vin îndată.

Se ridică, își puse chipiul și se grăbi spre punte. Cînd închise ușa, radioul rămas deschis îi trimise ultimele cuvinte !... „Alo, întoarce-te. Sintem mulțumiți. Întoarce-te !“

*

Un nou raș de fum, ca un bulgăre auriu, se destrămă în înaltul cerului. Se auzi pe urmă o explozie îndepărtată.

Victimă a propagandei războiului rece, observatorul de serviciu de pe puntea superioară văzu în asta bomba atomică, sfîrșitul lumii. S-a terminat ! Cu un ultim efort dictat de datoria față de disciplina vasului, mai găsi putere să raporteze căpitanului. Nu îndrăzni să spună ce credea. Și bine făcuse. Nu l-ar mai fi spălat toată apa Atlanticului de vorbele camarazilor de pe vas. Bine că-l potolise comandantul cu răspunsul său calm. Cine știe ce se întîmpla dacă mai dădea și alarma, cu atîția oaspeți pe vas ! Și mai ales ziariști !

„Slavă ție, Neptune, că m-ai salvat de rușine !“ Cam acestea erau gîndurile observatorului în clipa cînd ofițerul, ajuns pe punte, scruta cu binoclu întreaga zare.

— Fără zarvă, lanșați din mers o barcă cu doi oameni și căutați să salvați ce se poate salva. E o catastrofă aeriană. Pare-se că pilotul se salvează cu parașuta. Filii ceva, dar nu prea se deschide. Și acum stopați mașinile. Luăm pe bord !

*

După un sfert de ceas, fu adus pe bordul vasului un trup inert, îmbrăcat în costum de pilot stratosferic. Vasul își porni motoarele și elicea de la pupă reîncepu să lase în urma ei dîra lată de spumă. Mulțimea pasagerilor urmărea cu atenție mișcările medicului care, chiar de pe punte, trecu la acordarea primului ajutor medical. Rănitului i se controlă pupila și se constată că la ridicarea pleoapei se mișcorează. I se luă pulsul ; un puls abia perceptibil, ca și bătăile inimii și respirația plămînilor. Omul trăia, deși părea mort...

I se făcu o injecție cu adrenalină. Apoi fu dus în cabinetul medical al vasului. Aici fu dezbrăcat, încălzit, fricționat, i se administrau cardio-tonice și se aștepta să-și revină în simțiri.

Pe patul infirmeriei se odihnea acum, adîncit într-un somn ce

nu-i prea plăcu medicului, un tânăr frumos, voinic, cu fața albă ca de statuie antică greacă.

Comandantul vasului ținea în mână actele aflate asupra accidentatului: legitimația de student al Universității Columbia, Facultatea de aeronautică, carnetul de pilot, legitimația de membru al clubului „Aripile victorioase”. Toate pe numele Bob Cooper, născut în anul 1932, la New York.

Gazetarii se îmbulziră să afle noutăți. Comandantul, oprit în ușa infirmeriei, bară intrarea lor și li se adresă cu glasul potolit și respectuos al englezilor:

— Gentlemen, imi cer scuze de a nu vă putea oferi nici o informație în legătură cu accidentul la care din nefericire am fost cu toții de față. Sîntem un vas civil și nu ne amestecăm în treburile altora. Ne-am făcut tradiționala datorie marinărească de a salva viața aproapelui în nevoie. Vă mulțumesc tuturor pentru îngăduința de a fi întârziat cu 15 minute, cît am pierdut cu oprirea vasului pentru salvarea naufragiatului. Vă asigur că această întârziere va fi recuperată în restul călătoriei, pe care o facem împreună. Ora sosirii va fi riguros respectată. Ladies and Gentlemen, vă doresc pentru restul călătoriei petrecere frumoasă. *Good bye!*

Salută și plecă. Pasagerii se răspîndiră și ei. În curînd, fu uitat totul. Vasul acostă la fărîmul bătrînei Europe la ora exactă a sosirii anunțate în itinerar.

Cu timpul, mi s-a șters și mie din amintire întîmplarea din vara anului 1955. Dacă despre acest pilot nu s-ar fi vorbit și încă atît de straniu în preajma anului 2000, cu siguranță că aș fi uitat întreaga lui poveste. Anul 2000 mi-a trezit însă și aceste amintiri ale trecutului.

A doua întîlnire — Anul 2000

„Revelionul lui 2000“ l-am sărbătorit la mine acasă. Pregătise nevastă-mea o masă pentru cei cîțiva prieteni care ca și mine, nu se considerau „retrograzi“ dacă vor rămîne pe pămînt și vor minca gustoasele mîncăruri rusești, bine stropite cu votcă și cu ceai din samovar. Este drept că pe copii îi aveam invitați la masă. Dar nepoții, nici unul. Nu-i nimic. Fiecare vîrstă cu plăcerile ei. Noi rămăsesem acasă.

La miezul nopții, am primit felicitări din Lună, din partea Nadiei. Ne spunea că cei de acolo salută Pămîntul cu prilejul Anului Nou. Am ieșit afară să privim. Într-adevăr, din Lună se desprindeau comete artificiale și sateliți lansați ca un joc de artificii în cinstea pămîntenilor.

Ciți aștri noi răsăriseră atunci pe cerul lui 2000, prin înțelepciunea omului pașnic! Și acum mă îndușoșează încrederea în forțele dezrobite ale omului modern. Am transmis copiilor „La mulți ani!“ Atunci intră și Kuznețov cu soția sa.

Profesorul mi-a vorbit doar de descoperirea vitaminei S, pe care a reușit s-o cristalizeze. La început mă plictisise cu atîtea amănunte tehnice. Dar pînă la urmă a făcut foarte bine. De poimîine încep să reinnod un fir lăsat în urmă cu ani.

E vorba de un tratament aplicat de Kuznețov într-un caz devenit

celebru, pe al cărui erou îl văzusem la față pe un transatlantic în urmă cu 45 ani. Pe atunci, și eroul lui Kuznețov și eu eram tineri amândoi. Eu însă mi-am trăit viața. El și-a dormit-o. Astăzi m-am întâlnit deci a doua oară cu acest om. Despre asta voi scrie în continuarea romanului ce intenționez să-l editez.

*

La secția de medicină experimentală din Moscova, comunicarea finută de profesorul Kuznețov stîrni mare vîlvă. Demonstrația practică a aplicării vitaminei S, pentru stimularea funcțiilor biologice, fu încununată de succes.

Toate experiențele făcute în laborator, pe animale au dat rezultate bune. Acum urmează ca acest medicament să fie aplicat omului. Profesorul Kuznețov supune colegilor săi următoarea propunere: „Să i se aplice tratamentul cu vitamina S celui mai vechi bolnav al clinicii de neuro-psihiatrie din New York“.

Cazul lui Bob Cooper a pasionat pe mulți psihiatri și neurologi. Profesorul Kuznețov crede cu convingere că vitamina S îl va readuce pe Bob Cooper — pilotul de încercare — la „viața normală“. „Viața normală“ este un fel de a vorbi, căci acest om, care doarme de 45 ani, nu cunoaște nimic din tot ce s-a înfăptuit în acest timp, încît trezirea lui — dacă va fi posibilă — ridică nenumărate probleme.

Kuznețov consideră că după trezire prezența în permanență a unui prieten vechi ar fi suficientă pentru adaptarea treptată la noua viață. „Este nevoie doar de o persoană care l-a cunoscut în tinerețe pe Bob. În rest, tratamentul cu vitamina S înlătură toate greutățile“.

Se găsi și un coleg răutăcios să afirme că ambiția și dorința de reclamă l-au îndemnat pe profesor să aleagă tocmai cazul lui Bob Cooper ca primă aplicare la om a noului tratament. Prietenii adevărați îi luau însă apărarea arătînd că alegerea acestui caz greu și nerezolvat dovedește, dimpotrivă, încrederea deplină a lui Kuznețov în descoperirea sa și că Bob Cooper reprezintă, de fapt, un examen greu în fața colegului lor.

Punîndu-i-se la vot propunerea, după discuții furtunoase, profesorul Kuznețov obține aprobarea consiliului medical pentru aplicarea noului tratament. În plus, s-a căpătat și încuviințarea inginerului Jim Morel, cel mai bun prieten al bolnavului. Astfel că plecarea lui Kuznețov la New York însoțit de asistentul său, dr. Andreev, a fost hotărîtă și urgentată.

Sosiți în clinica de neuro-psihiatrie din New York, grupul american de medici, studenți și surori înconjură plini de nerăbdare pe cei doi oaspeți ruși.

— Cum? Dv. credeți că Bob se va trezi?

— Desigur. Toate experiențele făcute mă determină să afirm că acest lucru este posibil. Dar trezirea lui Bob Cooper trebuie să fie urmată de adaptarea lui la noul ritm și pentru acest lucru vreau să

mă ajutați. Dacă l-am lăsa să se uite pe geam doar și ar vedea dintr-o dată schimbările atât de uluitoare, i s-ar putea provoca un șoc psihic. Și de acest lucru trebuie să ne temem. Totul trebuie preîntîmpinat.

— Este minunat ceea ce ne spuneați și vă stau bucuros la dispoziție. Cînd doriți să începeți experiența? — întrebă medicul-șef încîntat.

— M-am gîndit că experiența, mai bine zis tratamentul, să-l încep peste o săptămînă. Pînă atunci ar trebui să vă procurați niște haine asemănătoare celor ce se purtau acum 45 de ani. Cred că le puteți găsi în garderoba unui teatru. Le veți îmbrăca după trezirea bolnavului.

— Lucrul acesta e foarte simplu. Am dori să cunoaștem în ce constă tratamentul propriu-zis; este dureros?

— Fiți fără grijă! Tehnica este simplă. Bolnavul va suporta o transfuzie de singe conținînd 0,05 vitamină S pe cm³. Concomiter va fi supus unui tratament de iradiere cu K₂₂, care are o mare putere de fixare pe celula nervoasă. Cu ajutorul unui contor Geiger-Müller vom putea urmări atomii marcați de K₂₂, precum și gradul de eficiență a transfuziei.

Apoi adăugă:

— Putem, desigur, să aplicăm tratamentul în clinica noastră din Moscova. Era însă indicat să-l trezim pe bolnav în locul unde va avea să trăiască. Astfel că ne-am deplasat noi la dv.

— Vă sîntem foarte recunoscători.

★

Peste șapte zile, după cum se stabili, profesorul Kuznețov aplică lui Bob Cooper tratamentul cu vitamina S. Întreaga lume medicală era cu ochii așiniți asupra intervenției, așteptînd cu nerăbdare desfășurarea evenimentului, fie la fața locului, fie în fața aparatelor de televiziune, care înregistrau toate fazele operației.

La ora 8 dimineața, lui Bob i se făcu transfuzia. După calculele făcute de profesorul Kuznețov, trezirea trebuia să înceapă după două ore. La ora 9,40, bolnavul începu să schițeze primele semne de trezire. La ora 10,15 Bob Cooper deschise ochii și, foarte mirat că se vede într-o sală de operație, se trezi.

Stăpînindu-și emoția, Jim se apropie și spuse:

— Bob, cum te simți?

Neprimind nici un răspuns, adăugă cu glas stîns:

— Nu face eforturi. Bob! O să stăm de vorbă. Dar nu acu Bob îl fixă pe Jim, fără să-l recunoască.

— Bob, nu te frămînta! La revedere!

★

Profesorul Kuznețov și doctorul Andreev mai tînură, la cererea medicilor din clinică, o conferință. Mulțumiră la rîndul lor pentru frumoasa primire ce li s-a făcut și, îndreptîndu-se spre aeroportul central din New York, se grăbiră să se înapoieze chiar în aceeași seară în draga lor Moscova.

Prin radio mai răspuseră încă mulțimii de întrebări puse din cabina aeroportului de către studenții și medicii Institutului de neuro-psihiatrie. Abia la jumătatea drumului s-au despărțit cu adevărat. Era ora 11,30. Se aflau deasupra mijlocului Oceanului Atlantic și, după o zi grea de muncă, aveau dreptul la odihna binemeritată.

*

Bob se trezise în clinica de neuro-psihiatrie, acolo unde, trecind anii, se schimbau medicii șefi, externii ajungeau interni, internii medici secundari, jeșeau la pensie surorile și infirmierile, iar, în ciuda deceniilor trecute, patul din camera nr. 28 rămânea mereu ocupat de același pacient.

Vestea trezirii lui Bob a țîșnit, din camera micuță de spital, în saloane, pe culoare, în oraș, în lumea întreagă. Mai încet ca vestea, dar la fel de tumultuoasă, gândirea lui Bob se regrupa, se aduna din cioburi, se încheaga din frînturi, se innoda în zeci de gânduri, ce se împleteau în mii de rețele. Gîndurile țîșneau pe aici, reveneau pe dincolo, se încilceau, se războiau cu senzațiile noi de acum, îl copleșeau, îl amețeau. Obosit, își lăsă din nou capul pe pernă. O turti sub greutatea capului. Pentru a cita mia oară în cei 45 de ani scurși? Acum însă nu dormea. Părea că visează treaz. Creierul se dezmoțea. Se sustrăgea frinei ce-l înțepenise atît amar de vreme. Creierul — organ conducător — comanda acum întregului organism să se trezească, mușchilor să se contracte, inimii să bată cu putere, simțurilor să fie treze. Cu toată picoteala de acum, Bob se trezea. În curînd va redeveni un om normal. O singură problemă se punea: adaptarea. Să nu dea naștere unei complicații pricinuite tocmai de o trezire prea bruscă. Era un caz unic, despre care știința nu știa cum avea să evolueze.

Un precedent exista. Se cunoștea cazul unui bolnav care dormise mai mulți ani. E pomenit în tratatele medicale. Bolnavul se trezise însă în veacul al XX-lea, într-o lume mai mult sau mai puțin asemănătoare celei în care adormise. Mari deosebiri nu se iviseră între timp. Bob se trezea, însă, după un somn de 45 de ani. Lăsase lucrurile într-un stadiu și avea să le găsească schimbate de nerecunoscut în urma saltului calitativ declanșat de apariția erei atomice. Astfel că un precedent asemănător era necunoscut. De aceea, toți se temeau de „șocul trezirii“, de „maladia adaptării“. Și pe bună dreptate.

În știință, în general, și mai ales, în medicină unde este vorba de om, concluziile trebuie trase numai în urma unui întreg lanț de observații. Cine putea să spună cum avea să evolueze trezirea definitivă a lui Bob, cînd se știe că prima grijă a unui accidentat sau a unui simplu leșinat, transportat la spital și trezit doar după cîteva clipe, e să întrebe: „unde mă aflu“? „Ce s-a întîmplat?“

Închipuți-vă ce anume i s-ar putea răspunde lui Bob doar la aceste două întrebări simple! Va rezista oare, creierul său la primirea acestor răspunsuri fie ele date nu chiar imediat, ci în următoarele zile? Sînt cazuri cînd omul își pierde mințile la aflarea unei simple vești bune sau rele. Se întîmplă ca și atunci cînd pe firele purtătoare

de curent electric, se adună deodată un voltaj superior. „Se arde siguranța“ — am putea spune, folosind un limbaj tehnic, dacă am compara creierul cu o uriașă centrală electrică. Acesta ar fi „șocul“ de care medicii, necunoscînd felul în care ar putea reacționa Bob, se temeau să nu-l declanșeze, iar lui Jim, vechiul său prieten, îi revenise întreaga grijă a reincadrării sale în viață.

— Medicina l-a trezit. Dumnezeu fă-l să nu-i pară rău! — îi spuse lui Jim medicul de gardă. Să fii mereu cu el cel puțin la început. Pe urmă o să vedem. Omul e o viețuitoare foarte adaptabilă. Sper în vindecare. Dar sper numai prin concursul dumitale. Vino zilnic aici, pînă ce-l eliberăm pentru totdeauna.

★

Jim își privi prietenul trezindu-se :

— Bob, ce faci? Bob, cum te simți?

Bolnavul privea cu ochii pierduți, ca somnambului. Se vedea limpede că nu înțelege încă nimic din starea lui.

— Nu mă cunoști, Bob? Sînt Jim!

Bolnavul fixa fără să recunoască figura celui ce vorbea. Repetă ca o șoptă.

— Jim...

Doctorul îi făcu semn lui Jim: „Pentru azi ajunge. Ne vedem mâine“.

A doua zi, ca și cum peste noapte creierul lui Bob răsfoise un album, Bob își recunoscuse prietenul. Vitamina S își făcea efectul.

— Jim...

— Da, Bob, eu sînt.

— Ce schimbat ești, Jim! Cum te simți?

— Bine. Dar tu?

— Mie mi-e somn.

Lui Jim i se umeziră ochii. Doctorul îi făcu semn să-l lase.

— Eu te las, Bob. Viu mâine să te văd.

— De ce nu mai stai? Spune-mi ce mai e nou!

Jim se uită la doctor. Acesta încuviință cu capul. Jim se așeză pe marginea patului.

— Ce să-ți spun, Bob? Toate-s bune. Am venit să te văd și o să viu mereu să te scot și la plimbare, pînă-ți treci convalescența.

— Dar nu-s bolnav. Sînt doar toropit. Parc-aș fi dormit toată viața.

— Lasă astea. Trebuie doar să te întărești. Și acum te las. Ne vedem mâine.

Medicul le încuviință și o plimbare prin spital, pentru a doua zi. Primul contact cu viața nouă avea să se dea chiar în clădirea spitalului.

— De-abia poimiine îl scoți pe terasă. Joi, în curte. Și pe urmă, pe stradă. Dacă rezistă acestor trei zile, e salvat. Eu vă las. Mă bizui pe tactul și prudența dumitale. Îți doresc succes!

★

Spitalul anului 2000 oferea destule surprize lui Bob. Mai întîi îl uimi infirmiera care-l privi printr-un ochian minuscul, pentru ca

apoi să spună : „36,06“. Ea folosea un termometru bazat pe spectrul razelor infra-roșii. În felul acesta, de la distanță și într-o clipă, temperatura bolnavului era măsurată, fără a-l deranja.

Pentru Jim, simpla rotire a privirilor i-a făcut cunoscut că spitalul se bucură de un iluminat rece, ceea ce făcea ca în timpul nopții să fie o lumină ca ziua, bineînțeles printr-un sistem artificial. Temperatura camerelor și a sălilor era reglată continuu printr-un sistem de aer condiționat, care menținea o atmosferă plăcută de +18°C. În colțurile saloanelor, becuri de raze ultra-violete împiedicau înmulțirea microbilor dezinfectând în permanență atmosfera. Scări rulante și ascensoare arătau că anul 2000 luptă pentru scutirea de orice efort.

Sala de operație, cu un instrumentar complet schimbat, era o încăpere cu pereți transparenți și uși ce se închideau ermetic. În mijlocul instrumentarului, câteva pistoale mici, din nichel cromat, îi atraseră îndeeșchi atenția.

— Sînt micile revolve medicale, care înlocuiesc astăzi vechile seringi. Cu ajutorul lor se „împușcă“ bolnavului substanțele medicamentoase de care are nevoie organismul. Durerea nici nu se simte, iar eficacitatea medicamentelor introduse astfel și resorbite lent, în special elementele radioactive, sînt mult superioare celor ce le-ai mai apucat tu.

Cînd se înapoie în camera sa, fără să vrea, privirile lui Bob alunecară pe foaia de observație lăsată de soră pe noptieră. O clipă, ramase cu ochii așintii asupra ei. Apoi începu să clipească des, nervos. Nu-i venea să creadă. În jurul foii era scrisă data : 23 martie 2000. 2000 !?

Anii se însemnau cu 2 în dreptul mileniilor. I se păru fantastic. Îngrozit, reuși să facă, totuși, scăderea : 2000—1955. Dormise 45 de ani ! își cuprinsese capul în mîini. Abia într-un tîrziu reuși să sezi-seze intervalul. Pa-tru-zeci-și-cinci-de-ani...

Bob înțelese golul săpat în viața sa, în logica sa, în toată mentalitatea sa învechită de cei 45 ani de absență, de somn, de nețrăit. Oită adînc. Jim îl conduse încet spre patul lui. Pentru azi e de ajuns. Mîine îl va scoate pe terasa spitalului. Adaptarea făcută lent acoperirea în clipe locul anilor din golul vieții. Dar ceea ce avea importanță era faptul că Bob se adapta. Asta era tot ce putea să conteze.

Ziua următoare, ieșirea pe terasă însemna de fapt ieșirea din spital. Primul pas în lumea de afară, în viața anului 2000. Era poate pasul hotărîtor. Aceeași teamă în sufletul medicilor și a lui Jim : Va rezista oare șocului ? Nu va fi prea tare emoția ?

Plin de blîndețe, Jim îl luă de braț. Urcară cu ascensorul pînă pe terasă și luară loc în fotoliile confortabile rezervate pentru ei. În mod special, Jim îl trezi pe Bob la ora 6 dimineața, intrucît e mai redusă circulația la acea oră. Jim se ferea să-i arate prietenului său uriașul trafic aerian care dădea în orele de aglomerație impresia unui bîlci cu tot felul de călușei și bărci zburătoare. De aceea oră 6 i se păru cea mai nimerită pentru a-l scoate pe Bob „în lume“.

Răsăritul soarelui prevestea o zi frumoasă. Vrăbiuțe zburdalnice își începură de mult cearta lor matinală. Un aer proaspăt înviora pămîntii. Bob se simțea bine. Primul elicopter care apăru pe cerul dimineții nu-l impresionează cu nimic pe Bob. Zburase și el pe un ase-

menea aparat. Jim răsuflă ușurat. Când apăru un alt elicopter, și altul, și altul, când văzduhul părea că fierbe de zumzetul elicelor, Bob își întrebă prietenul:

— Spune-mi, Jim, lor li se pare mai comod mijlocul ăsta de locomoție?

Jim nu știu ce să-i răspundă.

— Da. Le place pentru că folosește drumul drept. Nu trebuie să țină seamă de întortoacherea străzilor, ca automobilele.

La un moment dat, un elicopter păru că se înșurubase în aerul de deasupra lor. Bob și Jim priveră în sus. De abia la prînz, văzîndu-și poza în prima pagină a ziarului, au înțeles că au fost fotografiați cu ajutorul unui puternic teleobiectiv de către un reporter ingenios căruia nu i se admise intrarea în spital.

Făcură haz de ingeniozitatea foto-reporterului: „Nu se poate spune că ăsta și-a întrecut strămoșii. E la fel de îndrăzneț ca predecesorii săi. Dispune însă de o tehnică superioară. Indrăzneala reporterilor a rămas aceeași!”

După prînz, la umbra perdelelor apărătoare de soare, în timp ce cei doi prieteni își sorbeau cafeaua, medicul-șef își scotea din garaj automobilul său aerian. Era tot un elicopter, dar avea aspectul unei limuzine elegante, puțin la fel de bine, strîngîndu-i-se elicea, să meargă pe stradă ca orice altă limuzină.

Bob răspunse la salutul medicului și continuă să-l privească. Prin parbrizul lăsat se vedea că medicul, în timp ce-și punea mînușile la volanul elicopterului, vorbea prin radio cu soția sa:

— Dragă, eu nu voi putea fi la ora 8 acasă. Sînt la Johnson. Redactăm împreună conferința de mîine. Fii te rog bună și lasă deschisă banda de magnetofon a radioului să înregistreze concertul simfonic transmis de la Paris. Îl ascult seara cînd mă întorc, sau mîine, cînd voi avea mai mult timp. N-aș vrea să-l pierd. *Good bye!*

Cînd era gata să decoleze, se apropie în grabă de portiera elicopterului o soră îmbrăcată de drum.

— Doctore, o clipă te rog! Fii bun și ia-mă și pe mine. Sînt în întîrziere. Am bilet la meci pentru ora 5. Mă lași la „Corso“. Tot cîștig din timp.

— Cred că nu mai prinzi începutul meciului. Mai deranjezi și pe alți spectatori. Mai bine rămii aici să-l vezi prin televizor.

— Nu, doctore. Ia-mă că întîrzii doar puțin! Nu-mi trebuie un meci televizat. Mie-mi place să strig, să fac gălăgie. Eu îmi susțin echipa.

— Ei, hai, repede, vino!

Bob îl privi pe Jim: „Ca pe timpul meu“.

— Intocmai, Bob. Tehnica se schimbă mai repede decît oamenii. Omul, din păcate, evoluează mai încet. Gălăgie la meciuri se făcea și pe timpul nostru, conchise Jim.

Ieșirea pe stradă a însemnat adevărata punere față în față cu noua realitate. Imbrăcămintea oamenilor, mai ales a femeilor, afișele care te îmbiau la excursii în lună, ochelarii pentru vizibilitate în in-

tuneric, străzile cu circulația lor în sens unic, cu pasaje subterane sau aeriene pentru pietoni, populația de toate rasele, negri, albi, galbeni, sosiți de pretutindeni, căci distanțele au fost suprimate datorită mijloacelor de transport ultrarapide, — iată ce l-au pus la grea încercare pe Bob. Dar Bob a rezistat. Greu la început, din ce în ce mai stăpîn pe sine, pe rinduirea gîndurilor, pe deprinderea ritmului, Bob lupta să învingă.

La brațul lui Jim, Bob umbla cu sfîciunea și stîngăcia unui țaran sosit în vizită la niște rude dintr-un oraș mare. Fiecare lucru nou pe care-l vedea, și care pentru Jim nu mai însemna nimic, pe el îl uimea. Jim simțea întreaga neliniște a prietenului său, îl înțelegea, îl durea chiar fiecare strînsoare a brațului, pe care, în mod reflex, Bob i-o aplica. Nu-l durea în sensul obișnuit al noțiunii de durere, ci ca o semnificație a faptului că pentru Bob adaptarea se face greu. Fiecare strînsoare a brațului îl făcea să se oprească, să încetinească ritmul pașilor. Sărmanul Bob! E atît de greu să-ți ajungi din urmă timpul cînd l-ai pierdut! Amîndoi înțelegeau prea bine acest lucru. Iar Bob voia să se vindece cît mai repede de ceea ce medicii au numit „maladia adaptării la anul 2000“. Să se vindece și apoi să reîntre în ritmul obișnuit al muncii. Să fie folositor vieții, căreia nu i-a dat încă nimic.

— N-am contribuit cu nimic la eforturile semenilor mei. Eu n-am făcut decît să le dau griji. E drept că omul se naște debitorul societății, că începutul vieții îl găsește primind totul din partea semenilor săi. Dar, o dată cu vîrsta, el devine, la rîndul său, creditorul societății, înapoiind ceea ce a primit. Desigur, unii rămîn toată viața debitori. Aceia sînt pacostea omenirii. În schimb, există alții care, din nimicul pe care l-au primit, găsesc totuși resurse să înapoieze însuși sau chiar înmîit. Ei reprezintă mîndria societății. Ca ei voiam să ajung. Să dau, să realizez ceva măreț. Să contribuî la progres, la bunăstare. Stupidul accident mi-a curmat viața, chiar dacă nu mi-a dat în schimb moartea. Ce nenorocire! Ajută-mă, Jim! Tu ești singurul care mă poți ajuta. Nu mă lăsa să trec prin viață cum trec anormalii, nebunii, paralizicii. Mai există în mine destule forțe pe care somnul le-a slăbit, dar nu mi le-a topit. Ajută-mă să-mi revină măcar o parte din entuziasmul tinereții mele. Îți aduci aminte de vara lui 1955? De ce nu m-am putut bucura și eu de viața pe care întreaga omenire a început s-o trăiască în era pașnică a energiei atomice. Ah, Jim, sînt un antediluvian...

Lui Jim, vorbele prietenului îi storceau lacrimi. Bob însemna tinerețe, facultatea, sportul, greutatea și bucuriile tinereții lor de studenți săraci, dragostea. Nu-i răspunse nimic. Crezu nimerit să-l conducă prin cartierul Universității, să revadă locurile pe unde umblase pentru ultima oară în urmă cu 45 de ani. Dorea să-l supună și acestei grele încercări. Să vadă cum reacționează. De altfel, aceasta urmărea și medicul de la spital care-i spusese: „Introdu-l treptat în viață! Ia-o de la capătul lăsat rupt atunci! Dar fii cu grijă! Fii prudent! Nu-i crea seisme prea violente!“

Se apropiară încet de cartierul mai liniștit și cu mai multă verdeață. Casele nu și-au prea schimbat înfățișarea. Numeroasele bine-

faceri ale erei atomice: caloriferul atomic, aerul condiționat, televizorul nu reclamă reclădirea sau amenajarea specială a locuinței. Astfel că totul mai purta multe dintre urmele trecutului în acest cartier, unde mai ales zgomotul vehiculelor aeriene și elicopterul oprit în loc deasupra unei grădini dădea nota prezentului.

Era interesant de urmărit tabloul elicopterului pironit pară deasupra unei grădini, unde o fată, lungită într-un șezlong, lăsase cartea din mână pentru a vorbi cu băiatul care pilota.

— Dacă nu zăbovești mult, te aștept! îi spuse el.

— Vin îndată!

Și peste câteva clipe, ceea ce văzu Bob și-l uimi cu toate că pe Jim îl lăsase nepăsător, cred că l-ar fi uimit din cale afară pînă și pe Shakespeare.

Se juca în fața ochilor săi o scenă demnă de Romeo și Julieta anului 2000. Băiatul îi aruncă fetei o scară de fringhie, iar fata îmbrăcată de plimbare, o escaladă cu obișnuința unui actor de circ.

Porniră mai departe urmărind elicopterul de culoare vișinie pierzîndu-se în abastrul senin al cerului. Deodată, Bob se opri. Jim își simți brațul smucit. Se uită la Bob care pălise și privea ținută în față.

Peste drum mergea o fată ca de vreo 18 ani. Era blondă și frumoasă. Bob se desprinsese de Jim și, traversînd în grabă strada, strigă ca un ieșit din minți: „Joyce!”

Fata se opri, mai mult înspăimîntată. Bob o apucă de mână, încercă să-i sărute mîna. Fata se împotrivi. O îngrozeau privirile lui. Jim crezu de cuvîntă să intervină. Vru să-și tragă prietenul de o parte, să-i vorbească, să se înapoieze acasă. L-a obosit prea mult plimbarea. Ceru scuze fetei. Bob însă continua să spună cu buzele tremurînd:

— Joyce, Joyce...

Fata își recăpătă calmul.

— Da. Mă numesc Joyce. Dar pe dv., îmi pare rău, nu vă cunosc.

— Eu sînt Bob. Am fost prieteni...

Jim se îngrozi. Prietenul său avea halucinații. Își scoase pălăria, se scuza și porni trăgîndu-l pe Bob cu mare forță. Bob, cu capul întors, striga fetei: „La revedere, Joyce!”

Jim fierbea de ciudă. Se dăduse în spectacol cu un nebun. Iar Bob, bunul său prieten, e pierdut pentru totdeauna. În zadar toate eforturile depuse! Bob n-a rezistat încercării. Îi va spune medicului. Se grăbiră spre spital. Pe drum, Bob părea boînav. Paloarea nu-i dispăruse și roștea încă fără șir numele lui Joyce.

Seara care urmă, fu zbuciumată pentru toți. Pentru Bob, pentru Jim și oricît de ciudat ar părea, chiar și pentru Joyce.

În creierul lui Bob, amintirile se răscoliră. Revăzu strada și casa unde o condusese cîndva pe Joyce. Era prin cartierul universității, va face neapărat o vizită. Greul consta în faptul că trebuia să se sus-fragă supravegherii personalului din spital.

A doua zi dimineată, furișîndu-se pe poarta din spate a grădini, Bob plecă din spital înaintea sosirii lui Jim. Se îmbrăcase cu grijă și o porni spre casa lui Joyce, a fetei pe care o îndrăgise în tinerețe.

La intrare îi deschise o femeie care-l invită să ia loc, nedumerită de această vizită matinală a unui necunoscut.

Așezat în fotoliu, Bob căuta să-și rînduiască gîndurile. Nu prea era multă impezime în creierul său. De-abia acum va căuta să re-

stabilească ordinea lucrurilor. Va vorbi cu Joyce sau despre Joyce? Le va spune starea în care se află. Va povesti totul. Ușa se deschide și o femeie ca de vreo 40 de ani intră în cameră. Bob se ridică, îngăimă câteva cuvinte și, tot privind chipul femeii, începu cu glas tremurând ceva ce semăna a spovedanie.

— N-aș vrea să vă deranjez...

Femeia se așază în fotoliul din fața sa. Părea plină de bunăvoință.

— Luați loc! Păreți foarte obosit.

Bob se reazează și reluă firul întretăiat al vorbelor.

— Imi pare rău că vă supăr cu o chestiune personală, la o oră atât de nepotrivită. Cred însă că pentru ceea ce am de spus, pentru mine cel puțin, nu cred să existe vreo oră potrivită.

Fața femeii începu să fie cuprinsă de mirare. Cine era acest bărbat? De ce o oprise ieri pe Joyce pe stradă? Ce dorea? Unde voia să ajungă?

— În această casă nu este prima oară că intru. Am condus aici, în urmă cu 45 ani, pe prietena mea Joyce, după ce jucasem o partidă de tenis. Eram pe atunci student la politehnică. Tocmai terminasem ultimul an. E mult de atunci...

— Ați cunoscut-o deci pe mama mea. Pe Joyce Douglas.

— Da, am cunoscut-o. A urmat apoi stupidul accident care m-a scos din viață pentru 45 de ani.

— Sînt foarte impresionată. Mama mea vorbea adesea de această nefericită întâmplare. Ați căzut cu un avion, în timpul stabilirii unui record de viteză. Vă numiți deci Bob, Bob Cooper...

— Intocmai. Sînt Bob Cooper. Sînt încîntat. Mai mult înduioșat pentru că timpul n-a putut șterge numele meu cel puțin în acest loc. Sînt într-adevăr Bob Cooper, fost pilot de încercare la uzina bunicului dv.

Gazda își recăpătase liniștea. Privi pe omul din fața ei. Un amestec de bătrînețe și tinerețe. Bărbatul avea ceva ciudat înrînsul. Ceva ce te împiedica să-i poți aprecia vîrsta. Părea de cel mult 50 ani, cu părul argintiu și tenul proaspăt. N-avea vîrsta actelor sale. Și era totuși de seama mamei ei, deci cu 25 de ani mai în vîrstă decît ea. Il privi uimită.

— Nu numai atât. Dar vă pot arăta că în albumul mamei mele, a începutul primelor pagini, e prinsă și o fotografie în care dv. și mama, plini de tinerețe, visliți împreună, într-un schiff.

Bob rămase uimit. Il pofti să treacă în camera alăturată, căută albumul și îi arătă poza. Pe Bob îl podidură lacrimile. Un nod urca și cobora încleștîndu-i gîtlejul. Gazda reluă:

— Fiica mea, Joyce, cea pe care ați întîlnit-o ieri pe stradă, a făcut legătura între figura dv. și această poză pe care o cunoștea din album.

— Fata dv.? murmură Bob gîndind. A treia generație!

— Da. Fata mea. I se întîmplă adesea ca mătușile sau unchii ei

să-i spună : „Tu parcă ai fi bunică-ta !“, într-atît este de izbitoare asemănarea cu bunica ei, al cărui nume îl și poartă.

Bob îndrăzni să întrebe :

— De ce i-ai pus același nume ?

Întrebarea fu prea directă. Ochiul femeii se umplură de lacrimi. După o scurtă tăcere, Bob află și acest amănunt.

— În anul 1980, cu trei ani înaintea nașterii fiicei mele, mama mea plecă împreună cu tatăl meu și un grup de prieteni să-și petreacă revellionul în Lună. Era ceva la modă pe atunci. Era mult prea original ca să poți rezista tentației. S-a întimplat însă ca, la jumătate oră după decolarea rachetei, să se producă accidentul. Totul se petrecu fulgerător. Racheta se ciocni de un satelit artificial al Pământului. Drama s-a consumat într-o miime de secundă. — Aici o înecă plinsul. — Și în ploaia de meteoriți ce cădea, ca un joc de artificii asupra Pământului, se găseau și bucăți din pasagerii rachetei. Era tristul revellion al anului 1980.

Se așternu din nou tăcerea. Nenorocirile nu-i scutiseră pe acești doi oaseni care stăteau față în față.

Evoluția tehnicii atrage după sine, din păcate, și o evoluție a accidentelor. Pe lângă miile de binefaceri ale progresului, apăreau în schimb o mulțime de accidente inerente. Tehnica securității și a prevenirii accidentelor luase un avînt nemaicunoscut. Totuși, unele accidente continuau să zdruncine liniștea omenirii ce se bucura de avantajele erei atomice.

„Și e firesc — gindea Bob fără s-o spună cu glas tare — să fie așa. E adevărat că strămoșii nu se călcau unul pe celălalt mergînd cu carul cu boi sau nu-și primejduiau viața aprinzînd pentru gătit focul de vreascuri. Și totuși, chiar în trecut, lumea n-a renunțat la folosirea gazelor lichefiate, cu toate că unele gospodine neglijente își aruncau casa în aer din neatenție. Progresul cere și o creștere a răspunderii. Mai multă atenție te scutește întotdeauna de neplăcerea accidentelor“.

În ceea ce privește accidentul care o pierduse pe iubita sa Joyce, doar neatenția le-a curmat viața. Grupul trebuie să fi fost pornit pe distracție, așa cum se întimplă cînd pleci într-o vacanță. În asemenea prilejuri, veselia și neatenția se molipsea deopotrivă. Pilotul trebuie să se fi lăsat și el antrenat de aceeași stare de spirit. Accidentul se datora pilotului și nu progresului tehnic. Nenorocirea cădea pe seama omului. Și cu toate că pe femeia din fața sa, din motive subiective lesne de înțeles, progresul părea s-o sperie, Bob — omul care dormise 45 de ani — se străduia să-i demonstreze firescul unui asemenea voiaj și plăcerile pe care le procură o călătorie interplanetară. Tocmai ei ! Omul care dormise atîta vreme. Îl surprinse pe el însuși curajul atitudinii sale. Constata cu bucurie că progresul nu-l sperie. Bob își dădea seama că se simțea adaptat noului. În casa asta prinsese puteri sporite. În ciuda spovedaniei a două nenorociri curajul său totuși parcă sporise.

Ridică privirile, cînd gazda sună pentru a o chema pe Joyce. Din cealaltă cameră intră Joyce semănînd leit cu bunica ei, în vorbă și atîtudini.

— Hello ! Aici mi-e mai la îndemînă să vă vorbesc. Nu știu cum,

dar eram sigură că mă luați drept bunica, lucru ce nu mi se întâmplă prea des la vârsta mea...

Zimbi răutăcioasă.

— Te rog să mă scuzi. E însă tare greu să te stăpânești, când impulsurile îți pornesc deodată din creier și din inimă, din străfundurile amintirilor. Încă o dată, te rog, iartă-mă!

— Ah, nu face nimic! Nu sînt deloc supărată. Ba chiar m-am amuzat.

— Îi seamănă grozav bunicii, interveni mamică-sa. S-au transmis într-însa toate apucăturile vechilor pionieri din care se trage la origine, familia noastră. E la fel de îndrăzneală și se poartă băiețește întocmai mamei mele...

Apoi adresîndu-se fetei.

— Joyce, să-i spun oaspelei nostru ce-ți trece prin gînd?

— Spune-i!

— Vrea să se angajeze șefă de stație pe o navo-stație. Urmează acum la un institut special pentru pregătirea personalului de deservire a unei asemenea gări agățate undeva între cer și pămînt.

— Ce îți se pare curios, mamă? Cu siguranță că dumnealui mă înțelege. Se poate ca pe dumnealui să-l intereseze chiar problema locuirii permanente în Lună, ceea ce constituie astăzi tema congresului mondial al astro-biofizicienilor de la Paris. Ce te miră că vreau să fiu „șefă de gară”, cum spune tătucu? Mie-mi place. Asta e principalul. Nu-i așa? Cred că-mi dați dreptate!

— Da, Joyce! Eu îți dau dreptate. Te înțeleg și îți urez mult succes!

Bob găsi că lungise destul prima sa vizită. Își ceru scuze, mulțumi de primire și își luă rămas bun cu promisiunea că va mai reveni. La plecare, îi strînse din nou mîna lui Joyce.

— Succes, fetiço! Eu te înțeleg...

Fata îi zîmbi. Același chip tînăr și frumos. Numai soare și zîmbet. Doi ochi albaștri. Joyce!

★

Cînd Jim sosi alarmat să vadă dacă prietenul său se înapoiase între timp la spital, de unde evadase atît de misterios în cursul dimineții, Bob îl luă în primire încă de la ușă:

— Jim, nu mă întreba nimic. Doar eu am de aflat lucruri noi. Pentru mine, chiar evenimentele vechi de decenii sînt noutăți. Fii te rog bun, ia loc și vorbește!

Jim fu plăcut impresionat de această trezire, de această poftă de viață a prietenului său. Bob renășteea.

— Jim, spune-mi te rog, ce s-a mai întîmplat în tot acest timp? Război a fost?

— Nu, Bob. Război n-am mai avut. Ultimul război a fost acela pe care-l știi și tu: în 1939—1945. De atunci, după înfrîngerea fascismului, ordinea marilor puteri în lume a fost schimbată și pe arena politică, forțele democrației au învins necontenit și pretutindeni. E drept că au mai izbucnit două războaie, dar din fericire cu caracter

local, în Coreea și în Vietnam. Dar stai, ce-ți vorbesc eu de astea? Doar le-ai mai apucat și tu. Altele n-au mai fost.

Bob privea neîncrezător.

— Cum se poate una ca asta!?

— Foarte simplu. Îți amintești de felul în care ni se vorbea despre obținerea unor victorii ușoare și rapide prin nimicirea celor ce nu se supun ordinelor americane?

— Da. Îmi amintesc. Se vorbea de avioane încărcate cu bombe atomice, zburind la mari înălțimi și trebuind să pătrundă pe neobservate deasupra teritoriului sovietic...

— Exact. Ei bine, dragul meu, toate aceste planuri au suferit un faliment total. Au plesnit ca niște bășici de săpun, când sutele de milioane de oameni din toate țările globului au susținut propunerile de pace ale Uniunii Sovietice.

— Și a fost pace?

— Ascultă ce-ți spun. Mișcarea împotriva folosirii armei atomice și armei cu hidrogen, precum și lupta pentru încetarea cursei înarmărilor cu mijloace de exterminare în masă, a cuprins toate popoarele lumii. Într-un astfel de climat, în ceasul al doisprezecelea, omenirea și-a dat seama de grozăviile unui război atomic. Și conducătorii de state și-au pus pe drept cuvânt problema: nu este totul să fii în stare să declanșezi un atac atomic, ci să fii în stare să primești și să rezisti unui asemenea atac. În fața unei eventualități atât de înfricoșătoare, înțelepciunea omenească a triumfat. Greu la început, apoi treptat, situația internațională s-a destins. Nimeni nu dorea să cadă victimă unei explozii atomice. Nu-i suridea nimănui să vadă planeta sau doar o parte a ei prefăcută în cenușă radioactivă. Așa că război n-a mai fost.

Bob rămase o vreme tăcut. În creierul său se înregistrau toate aceste noutăți, vechi de peste patru decenii. Și când gândurile i se limpeziră asupra acestei probleme arzătoare, atât de frumos rezolvată, o altă curiozitate îl îndemna să întrebe:

— Spune-mi, Jim, cine a ajuns primul în Lună? Rușii sau noi?

— O, ce copil ești! Cum poți să mai pui asemenea probleme. În primul rînd, află că în urmă cu ani, cam prin 1957, a avut loc desfășurarea în comun a unor cercetări geofizice mondiale. Asemenea „Ani geofizici” ca și „congrese ale atomiștilor” s-au ținut cu regularitate. Colaborarea internațională se desfășura în toate domeniile. Iar pentru că mă întreb de primul zbor în Lună, află că după ce s-au trimis câteva rachete experimentale teleghidate, fără oameni, s-a trecut apoi la racheta cu pasageri. Cine au alcătuit-o? Șase oameni: un american, un francez, un rus, un chinez, un englez și un negru.

— Un negru!?

— Da. Ce te miră? Adică, da. N-ai de unde să știi. Măi, Bob, multă istorie trebuie să fac eu cu tine!

— Nu te supăra, Jim! Pe cine vrei să întreb? Ești singurul om față de care nu mi-e rușine că am dormit atîta timp. Tu m-ai cunoscut și înainte...

— Nu face nimic, Bob. Nu face nimic. Iartă-mă dacă te-am supărat. Ei bine, atunci lasă-mă să continui! Țin-te bine! Trebuie să știi că pe lume nu mai există colonii.

— Cum?!

— Ce-ai auzit. Coloniile au devenit state independente. Colonialismul a dispărut. Cît despre negrii noștri, tu știi ce culoare are vicepreședintele statului nostru ?

— N-o fi negru !

— Ba da. Intocmai.

Jim se amuză de vorba lui Bob.

— Bob, ți-aș spune și altele, dar mi-e frică să nu adormi iarăși.

— Mii de draci ! dacă ăsta mai e timp de dormit ! Spune mai departe ! — strigă Bob înviorat.

— Cu negrii, lucrurile au început simplu. Mai întii, o studentă a cerut să fie admisă la universitate alături de albi. Cazul ei a făcut vîlvă. Ea își pretindea un drept constituțional. Apoi o altă negresă n-a vrut să cedeze locul în autobus unui bărbat alb.

— Legea segregăției...

— Exact. Văd că o mai ții minte. Numai că împotriva boicotului pe care au început să-l facă negrii, n-au existat legi. Și apoi, intervenția unor personalități de culoare, cărora li s-au atașat personalități progresiste din țara noastră și din lumea întreagă, precum și răsunetul iscat în lume, au determinat temperarea rasiștilor noștri. Totul trebuie, bineînțeles, încadrat în suflul nou ce începuse să străbată omenirea.

— Trebuie să fie minunată viața astăzi.

— E bine să trăiești astăzi. Dar să știi, mai sînt multe de făcut pentru a fi într-adevăr minunată. Totul datorăm gândirii sănătoase a acelor care au înțeles la timp că știința trebuie pusă doar în slujba omului și că cei ce muncesc au dreptul să se bucure de roadele muncii lor. Dar stai, Bob, tu știi cîte ore se muncește astăzi ?

— Nu. Spune tu.

— 4 ore pe zi. Iar sîmbăta și duminica e repaus oficial.

— Și în timpul liber ce faci ?

— Faci ce vrei, ce-ți face plăcere. De pildă, dacă pleci vineri la prînz să vezi piramidele, poți să fii în aceeași seară la Paris, la un concert ; a doua zi, la Pekin și duminica, să schiezi în Antarctica. Luni ești înapoi și lucrezi de la 9 pînă la 13 la prînz.

— Îți bati joc de mine !

— Cum îți închipui că aș îndrăzni. Toate acestea sînt realități. Munca a încetat să mai fie o obligație grea. Ea a devenit pentru toți o chestiune strîns legată de fericirea și dezvoltarea multilaterală a individului și a colectivului. Toate acestea sînt rezultatele noii orînduiri a societății omenești și a științei puse în serviciul omenirii. Știința și tehnica au progresat uimitor. Parcă pe tine, cine te-a trezit la iață ? Oare nu știința ?

Bob rămase îngîndurat, copleșit de cele auzite. Îi cuprinse din nou un fel de tristețe. Dar o alungă de îndată. I se părea că nu merită să se bucure de toate acele binefaceri. Venise la de-a gata. Nu participase deloc la toate strădaniile omenirii. Simțea că are de plătit o datorie. O va plăti.

*

Cu toate că, la consultul medical, lui Bob i s-au dat numeroase sfaturi, cel mai bun a fost omis. Nimeni nu putea să prevadă întîlnirea bolnavului cu „copia“ reală a vechii lui iubiri. Însemnătatea

acestei întâlniri a marcat răscrucea vieții sale. Bob a redevenit un om. S-a trezit de-abia acum. Nu era mai nenorocit decât alții. Se gândi la Joyce-bunica. Ea nici măcar mormint n-avea. Avea el oare dreptul să se considere nenorocit, învins? Nu! Și pentru aceasta își căuta argumentele. Oare bătrînețea înseamnă ceva cînd ai un țel de îndeplinit? Oare pe Beethoven l-a învins surzenia sau l-a împiedicat să dea altora muzica sa optimistă și viguroasă? Oare pe scriitorul Ostrovski sau pe matematicianul Pontriagin i-a învins orbirea? Oare pe Alexei Meresiev pilotul de vînătoare, sau pe chirurgical Bogoraz, lipsa picioarelor i-a împiedicat ca fama muncii lor să ajungă mai departe decât a celorlalte oameni valizi? Oare Helene Keller sau Olga Skorohodova, surdo-mute și oarbe, n-au izbutit să devină celebre ca scriitoare? Nu! Nu am nici un drept să mă plîng. Trebuie să muncesc! Am dormit destul! Sint destul de odihnit. Trebuie să-mi găsesc un țel! Ce spunea Joyce că se face? Șefă de gară interplanetară? Bravo ei! Ce mai spunea că se discută la Congresul mondial al astro-biofizicienilor? Condițiile de locuit permanent în Lună? Teribil de interesant!

Cuprins de aceste gânduri, sună sora. Cînd aceasta intră, el o întrebă unde se ține Congresul astro-biofizicienilor. Surprinsă de întrebare, ea răspunse că nu știe. Ii recomandă, în schimb să întrebe pe un student care-și făcea stagiul în spital. Acesta îi oferi ziarul și îi arătă și darea de seamă a congresului ținut la Paris. Bob citi pe nerăsuflete. Congresul decisese alcătuirea unui comitet de acțiune, a cărui activitate se va desfășura zilnic în mai multe capitale, iar la New York în „210-th Avenue“ nr. 6.

Bob se îmbracă și porni într-acolo. De la intrare văzu că putea fi ales pe drept cuvînt decan de vîrstă printre cei ce cereau informații. Toți erau tineri entuziaști. Puteau să-i fie nepoți dacă socoteai numărul anilor. Bob avea în schimb, entuziasmul tinereții. Se adresă unui funcționar și ceru un prospect. Se interesă și de înscrierile voluntarilor. Răzbind prin aglomerație, ajunse să capete un prospect. Îl împături, îl băgă în buzunar și plin de nerăbdare se îndreptă spre spital, unde avea să-l răsfoiască.

(Continuare în numărul 16)

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa : București, Rădonul I. V. Stalin, Casa Științei, Piața Științei Nr. 1, Redacția revistei „Știință și Tehnică”. Telefon 7.60.10 int. 1571 - 1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice” apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor :

3 luni 6 lei

6 luni 12 lei

1 an 24 lei

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU